(इंग्रजीत टंकलिखित न्यायनिर्णयाचा मराठी अनुवाद)

श्री. मुल्क राज

विरुद्ध

श्री. सुंदर दास आणि ओआरएस.

११ जानेवारी, १९९६

[न्या. के. रामास्वामी आणि न्या. जी. बी. पटनायक]

दिवाणी प्रक्रिया संहिता, १९०८ :

आदेश २१, नियम ३२ (२)—अंमलबजावणीत दिवाणी न्यायालयाने दिलेला सक्तीचा आदेश—अंमलबजावणी प्रश्न- असे म्हटले आहे की : त्यानंतर मालमत्तेचे विभाजन करणारा अंतिम हुकूमनामा पारित झाला असल्याने त्यास बांधील पक्षकार-अंतिम हुकुमनाम्याअंतर्गत समाविष्ट जमिनींसंदर्भात इतर कोणतीही कार्यवाही बंद राहील.

दिवाणी अपील अधिकार क्षेत्र

दिवाणी अपील क्रमांक ३०४५-४६/ १९८३

दिल्ली उच्च न्यायालयाच्या सी.एम.क्रमांक ३४३१/१९८० मधील

दि. ९.१२.८० च्या निर्णय व आदेशावरून.

अपीलकर्त्यातर्फे शिवपूजन सिंह.

उत्तरवादीतर्फे जी. एल. सांघी, राजेंद्र सच्चर, आर. सी. पाठक.

न्यायालयाचा खालील आदेश पारित करण्यात आला:

दिल्ली उच्च न्यायालयाने दि. ९ डिसेंबर १९८० रोजी, दिवाणी पुनरीक्षण क्र. ९२३/८० मध्ये दिलेल्या आदेशावरून हे अपील करण्यात आले आहे. वादग्रस्त नसलेली वस्तुस्थिती अशी आहे की अपीलकर्त्याला तिसरी उत्तरवादी श्रीमती विमला देवी यांनी वजीर पूर, कोटला मुबारकपूर, नवी दिल्ली येथील भूखंड क्रमांक ३२, ३३ आणि ३५ यावर असलेल्या ३८४ चौरस यार्ड, ही मालमत्ता ताब्यात दिली होती. त्यांनी उत्तरवादीविरोधात स्थगितीसाठी दिवाणी दावा दाखल केला होता. अखेरीस, न्यायचौकशी न्यायालयाने मनाई आदेश दिलेला आदेश अंतिम ठरला. दरम्यान, याचिकाकर्ते तसेच उत्तरवादी क्र. १ आणि २, दोघांनी मालमत्तेचा प्रत्येकी १/३ हिस्सा खरेदी केला आहे. परिणामी, वाटणी व त्याचा स्वतंत्र ताबा मिळावा यासाठी खटला क्रमांक २७/७३ दाखल करण्यात आला. २४ सप्टेंबर १९७४ रोजी प्राथमिक हुकूमनामा देण्यात आला आणि २२ मे १९८० रोजी त्याचा अंतिम हुकूमनामा देण्यात आला. अशा प्रकारे पक्षकारांचे अधिकार मिळण्याकामी म्हणजे अपीलकर्ता आणि उत्तरवादी क्र. १ आणि २, दिवाणी न्यायालयाने दिलेल्या अंतिम हुकूमनाम्यानुसार, जमिनीच्या एकूण क्षेत्रफळात प्रत्येकी १/३ वाटा घेण्यास पात्र आहेत.

ही वस्तुस्थिती लक्षात घेता, अपील निष्फळ ठरल्याचे ज्येष्ठ वकील राजेंद्र सच्चर व जी. एल. सांघी यांनी म्हटले आहे.

दिवाणी न्यायालयाने अंमलबजावणीत दिलेल्या सक्तीच्या मनाई आदेशाच्या अंमलबजावणीसाठी सी.पी.सी. च्या आदेश २१ नियम ३२ (२) अन्वये सुरू करण्यात आलेल्या कारवाईविरोधात हे अपील उभे राहिले आहे. न्यायचौकशी न्यायालयाने उत्तरवादी क्रमांक १ आणि २ ला दिवाणी कारागृहात पाठविण्याचा आणि पोलिसांच्या मदतीने उत्तरवादींचा संपूर्ण मालमत्तेचा ताबा काढून घेण्यास सक्तीचा मनाई आदेश दिला. अपील फेटाळण्यात आले. कलम ११५ सी. पी. सी. अंतर्गत सुधारणा मर्यादेने प्रतिबंधित असल्याचे सांगत उच्च न्यायालयाने

घटनेच्या अनुच्छेद २२७ अन्वये स्वत:हून आपल्या अधिकाराचा वापर केला आणि अमलबजावणी न्यायालयाचा आदेश रद्द बातल ठरवला आणि त्या आदेशाविरोधात उद्विग्न होऊन हे अपील दाखल करण्यात आले आहे.

वस्तुस्थिती पाहता, मालमत्तांचे प्रत्येकी १/३ भागामध्ये विभाजन करणारा अंतिम हुकूमनामा पक्षकारांनी स्वीकारला आहे आणि तो अंतिम हुकूमनामा अंतिम होऊ दिला आहे, हे लक्षात घेता, पक्षकार हुकूमनाम्याला बांधील आहेत आणि अपीलकर्त्याला १/३ वाटा मिळण्याचा हक्क आहे. खटला क्रमांक २७/७३ मधील अंतिम हुकुमानाम्याअंतर्गत समाविष्ट जमिनींसंदर्भातील इतर कोणतीही कार्यवाही बंद राहील आणि सर्व पक्षकारांनी अंतिम हुकूमनाम्याअंतर्गतच त्यांच्या अधिकाराची अंमलबजावणी करावी.

त्यानुसार वरील निर्देशांसह ही अपीले निकाली काढली आहेत.

अपील निकाली काढण्यात आले.

******

अस्वीकरण

या न्यायनिर्णयाच्या मराठी भाषेतील या अनुवादाचा वापर हा पक्षकारास त्याच्या/तिच्या मातृभाषेमध्ये त्याचा अर्थ समजून घेण्यापुरताच मर्यादित राहील आणि त्याचा इतर कोणत्याही कारणाकरता वापर करता येणार नाही तसेच इंग्रजी भाषेतील न्यायनिर्णय हाच सर्व व्यावहारिक आणि कार्यालयीन वापराकरिता विश्वसनीय असेल आणि तोच त्यातील आदेशाच्या निष्पादन आणि अंमलबजावणी करता वैध मानला जाईल.

x-x-x-x